

Şərifli İsmayıl Elman oğlu,
doktorant,
Odlar Yurdu Universiteti,
E-mail: ismayilsharifli@gmail.com
© Şərifli İ.E., 2022

UOT - 330.3; 330.4

AZƏRBAYCANIN NEFT-QAZ SEKTORUNUNUN İNKİŞAFINDA İNNOVASIYALARIN İDARƏ EDİLMƏSİNİN ROLU

X Ü L A S Ə

Tədqiqatın məqsədi – neft maşınqayırma müəssisələrində istehsal olunmuş əmtəlik məhsul satışına təsir edən amillər üzrə əmək məhsuldarlığı, əsas fondların dəyəri və müəssisələrin dövriyyə fondlarının təsirini qiymətləndirməklə müvafiq təkliflər hazırlamaqdan ibarətdir.

Tədqiqatın metodologiyası – müqayisəli və riyazi statistik təhlilə əsaslanır.

Tədqiqatın tətbiqi əhəmiyyəti – neft maşınqayırma müəssisələrində əmtəlik məhsul istehsalının satışına təsir edən amillərin ekonometrik qiymətləndirilməsi zamanı elmi mənbə kimi istifadə oluna bilər.

Tədqiqatın nəticələri – Azərbaycanda neft-qaz müəssisələri üzrə Neftqaz tikinti trestinin satış məhsulu ilə əmək məhsuldarlığı, əsas istehsal fondlarının dəyəri və dövriyyə vəsaitləri arasındakı korrelyasiya-reqressiya əlaqələri müəyyən edilmiş və 2030-cu ilədək Neftqaz tikinti trestinin satış məhsulunun həcmi proqnozlaşdırılmışdır.

Tədqiqatın orijinallığı və elmi yeniliyi – Eviews tətbiqi proqram paketinə əsasən, Neftqaz tikinti trestinin təmsalında müəssisələrdə məhsul istehsalına təsir edən amillər qiymətləndirilmiş və əmtəlik məhsul satışının inkişaf meyilləri müəyyən edilmişdir.

Açar sözlər: innovasiya, əmək haqqı, texnologiya, elmi-tədqiqat, layihə, model, korrelyasiya, reqressiya, adekvatlıq, proqnoz.

G İ R İ Ş

Hər bir təsərrüfat subyektində elmi-tədqiqat və təcrübə-konstruktor işlərinin (ETLİ) inkişafı innovativ texnologiyaların yaradılmasında yeni biliklərin əldə edilməsi ilə bərabər, onun praktiki tətbiqinə yönəlmiş işlərlə üzvi surətdə bağlıdır. Bu baxımdan müəssisələr ETLİ-nə çəkilən xərcləri artırmaqla innovativ texnologiyaların inkişafını stimullaşdırmaya daha çox meyil edirlər. innovativ texnologiyaların tətbiqi müəssisədə yeni innovativ məhsulun həcmi-nin artmasını şərtləndirməklə bərabər, dünya təsərrüfatında ən mühüm qlobal problem kimi

formalaşmaqda olan ekoloji problemlərin optimal surətdə həll edilməsində də aparıcı rola malikdir. Sənayenin sürətlə inteqrallaşması ilə əlaqədar olaraq, dünya təsərrüfat sistemində neft-qaz sənayesinin yaratdığı qlobal ekoloji problemlərin həll edilməsində ETLİ-nin stimullaşdırılması hesabına innovasiyalı iqtisadi inkişafının tənzimlənməsi mühüm əhəmiyyət kəsb edir. Bu istiqamətdə dünya ölkələrində davamlı olaraq ETLİ-nin davamlı inkişafına yönəldilən investisiyaların həcmi artan dinamika ilə inkişaf edir. Statistik məlumatlara əsasən, son dövrlərdə o cümlədən, 2017-2020-ci illəri əhatə edən dövrdə elmi-tədqiqat işlərinin inkişafına cəkilən xərclərin ÜDM-də payı Asiya ölkələrində 42,7%-44,3%, ABŞ-da 23,2%-25,6%, Şimali Amerikada 26%-28% olmuşdur. Dünya əmtəə ticarətinin inkişafına əhəmiyyətli dərəcədə təsir edən Çin iqtisadiyyatında isə elmi-tədqiqat işlərinə cəkilən xərcləri 2021-ci ildə 2020-ci illə müqayisədə 3,8 % artaraq 622 milyard ABŞ dolları həcmində olmuşdur. Ümumilikdə dünya ölkələri üzrə innovativ iqtisadiyyatın inkişafı məqsədi ilə ETLİ-nə cəkilən xərclər 2020-ci idə 2017-ci illə müqayisədə 5,5% artaraq 2320 622 milyard ABŞ dolları təşkil etmişdir [9]. ETLİ-nin təkmilləşdirilməsinə yönəldilən xərclərin tərkibində əmək haqqı 26% təşkil edir. Dünya üzrə ETLİ-nin xərc elementlərində əmək haqqına yönəldilmiş xərclər 2020-ci ildə daha yüksək xüsusi çəkiyə malik olaraq 26% təşkil etmişdir [9].

Azərbaycanın neft-qaz sektorunda innovasiyalı inkişafın iş və xidmətlərdən əldə olunan gəlirə təsiri.

Sənayeni bütün sahələrində olduğu kimi, neft-qaz sektorunda da texnoloji innovasiyaların tətbiqi müəssisənin iş və xidmətlərdən əldə olunan gəlirinin artmasına müsbət təsir göstərir. Müəssisənin fəaliyyət növündən asılı olmayaraq, yeni texnologiyanın tətbiqi və yaxud müəssisədə mövcud istehsal üsullarının təkmilləşdirilməsi bilavasitə texnoloji innovasiyaların inkişafından asılıdır.

Azərbaycan iqtisadiyyatının real sektorunda digər sahələrlə müqayisədə daha yüksək paya malik olan neft və qaz kompleksinin innovativ fəaliyyəti, əsasən, elmi ideyaların, tədqiqat və təcrübə-konstruktor işlərinin nəticələrinin mənimsənilməsi, elmi və texnoloji nailiyyətlərin yeni texnoloji proseslərə, məhsullara və ya xidmətlərə tətbiqi, habelə mövcud texnoloji proseslərin və ya istehsal üsullarının təkmilləşdirilməsini əhatə edir. Bu baxımdan neft-qaz sektorunda innovasiyalı inkişafın ümumi gəlirə təsirini araşdırmaqla qiymətləndirmə aparmaq olar.

Azərbaycanın neft-qaz sektorunda innovasiyalı inkişafın iş və xidmətlərdən əldə olunan gəlirə təsirini SOCAR-ın Neftqaztikinti trestinin təmsalında qiymətləndirmək olar. Neftqaztikinti trestinin gəlir və xərc elementlərinin 2015-2020-ci lin strukturuna əsasən müəyyən etmək olar. Qeyd etmək lazımdır ki, statistik müşahidələrin sayı 6 illik dövrü əhatə ediyindən, səbəb və nəticə amilləri arasındakı asılılığın statistik əhəmiyyətliliyinin artırılması məqsədi ilə müəssisənin qeyd edilən göstəricilərini yarımilliklər üzrə qruplaşdırmaqla Evievs program Paketinin tətbiqi ilə aşağıdakı nəticəni alırıq:

AUDİT 2022, 2 (36), səh.53-61.
AUDIT 2022, 2 (36), pp. 53-61.

Dependent Variable: YN
Method: Least Squares
Date: 04/14/22 Time: 08:13
Sample: 2015S1 2020S2
Included observations: 12

Variable	Coefficient	Std. Error	t-Statistic	Prob.
LN	0.839276	0.192932	4.350111	0.0024
KN	25.85115	4.073489	6.346195	0.0002
IN	1.263033	0.643332	1.963269	0.0852
C	94.13382	25.22202	3.732208	0.0058
R-squared		0.972325	Mean dependent var	281.5215
Adjusted R-squared		0.961947	S.D. dependent var	144.3474
S.E. of regression		28.15819	Akaike info criterion	9.774755
Sum squared resid		6343.067	Schwarz criterion	9.936390
Log likelihood		54.64853	Hannan-Quinn criter.	9.714912
F-statistic		93.68955	Durbin-Watson stat	0.948682
Prob(F-statistic)		0.000001		

Mənbə. (1) məlumatlarına uyğun olaraq Eviews-12 tətbiqi proqram paketində müəllif tərəfindən hesablanmışdır.

Eviews-12 tətbiqi proqram paketinə əsasən, alınmış nəticəyə əsasən reqressiya tənliyi aşağıdakı kimi olacaqdır:

Estimation Command:

=====
LS YN LN KN IN C

Estimation Equation:

=====
 $YN = C(1)*LN + C(2)*KN + C(3)*IN + C(4)$

Substituted Coefficients:

=====
 $YN = 0.839275673731*LN + 25.8511547012*KN + 1.26303329449*IN + 94.1338246611$ (1)

Eviews-12 tətbiqi proqram paketinə daxil edilmiş ilkin verilənlərdə 2015-2021-ci illəri əhatə edən dövrün 1-ci və 2-ci yarımillikləri üzrə SOCAR-ın Neftqaztikinti trestində əsas kapitəla yönəldilən investisiyaların dəyəri Kn-lə, əmək haqqı və ona bərabər olan ödənişlərin məbələgi Ln-lə, ETLİ-nə çəkilən xərclərin məbələgi İn-lə, iş və xidmətlərdən əldə olunan gəlirin məbələgi isə Yn-lə ifadə edilmişdir.

Eviews-12 tətbiqi proqram paketinin nəticəsinə əsasən cədvəl 1-dən göründüyü kimi, Yn asılı dəyişəni ilə Kn, Ln və İn sərbəst dəyişəni arasında $YN = 0.839275673731*LN + 25.8511547012*KN + 1.26303329449*IN + 94.1338246611$ modeli ilə ifadə olunan yüksək korrelyasiya əlaqəsi vardır ($R^2=0,972$).

Göründüyü kimi, EViews tətbiqi proqram paketinə əsasən alınmış cədvəl (1) məlumatlarında asılı dəyişənin, sərbəst həddin əmsallarının standart səhvləri əmsalların qiyməindən kiçikdir. Bu isə müvafiq olaraq qurulmuş (1) modelinin statistik əhəmiyyətli olması deməkdir.

Modelin adekvatlığının yoxlanılması məqsədi ilə F-Fişer kriteriyasına əsasən yoxlasaq, 95%-li inamlı interval üçün aşağıdakı nəticəni alırıq:

$$F_{cədvəl} (a; m; n - m - 1) = (0,005; 3; 8) = 3,59$$

F- Fişer kriteriyası, $F_{cədvəl} (a; m; n - m - 1)$ qiyməti ilə müqayisəsi göstərir ki, F-Fişer kriteriyası $> F_{cədvəl} (93,7 > 3,59)$.

Alınmış nəticə göstərir ki, reqressiya tənliyi bütövlükdə statistik əhəmiyyətlidir və qurulmuş (1) modelin adekvat modelidir [6].

Modeldə avtokorelyasiyanı Eviews-12 tətbiqi proqram paketinə əsasən alınmış cədvəl 1 məlumatlarına görə Darbon-Uotson statistikasını əsasında müəyyən etmək olar. Həmin cədvələ əsasən, $DW=0,949$ -a bərabərdir. Bu halda, $\alpha = 0,05$ əhəmiyyətlik səviyyəsinə 3 izahedici dəyişən ($m=3$) və $n=12$ müşahidə üçün Darbon-Uotson statistikasının böhran nöqtələri aşağıdakı kimi olacaqdır [6].

$$d_l = 0,812, \quad d_u = 1,579$$

$d_l = 0,812 \leq DW = 0,949 < d_u = 1,579$ olduğundan avtokorelyasiyanın mövcudluğu haqqında nəticə təyin edilməmişdir [7. Səh.311]. Bu isə o deməkdir ki, reqressiya tənliyi bütövlükdə statistik əhəmiyyətlidir və qurulmuş

$$YN = 0.839275673731 * LN + 25.8511547012 * KN + 1.26303329449 * IN + 94.1338246611$$

modeli adekvatdır.

Qeyd etmək lazımdır ki, Eviews-12 tətbiqi proqram paketinə əsasən alınmış cədvəl 1 məlumatlarından istifadə edərək üçamilli Kobba-Duglas tipli istehsal funksiyasını qursaq aşağıdakı nəticəni alırıq:

$$Y_n = 1134,089 K_n^{25,851} \times L_n^{0,839} \times I_n^{1,263} \quad (2)$$

Neftqaztikinti trestində əsas kapitalla yönəldilən investisiyaların dəyəri (K_n), əmək haqqı və ona bərabər olan ödənişlər (L_n), ETLİ-nə çəkilən xərclər (I_n), iş və xidmətlərdən əldə olunan gəlir (Y_n) arasındakı asılılığın üçamilli Kobba-Duglas tipli istehsal funksiyası da yuxarıda qeyd edilmiş ($R^2=0,972$) və 5% əhəmiyyətlik səviyyəsi üzrə 95%-li inamlı interval üçün F-Fişer kriteriyası və reqressiya tənliyinin əmsallarının statistik xarakteristikalara görə adekvat modeldir.

Eviews-12 tətbiqi proqram paketinə əsasən 2017-2020-cu illərin 1-ci və 2-ci yarım-illikləri üzrə ETLİ-nin təkmilləşdirilməsi üzrə əsas kapitalla yönəldilən investisiyalar, ETLİ-nə çəkilən xərclər, əmək haqqı və iş və xidmətlərdən əldə olunan gəlir arasındakı əlaqəyə uyğun olaraq avtokorelyasiyanın nəticəsi aşağıdakı kimi olacaqdır:

AUDİT 2022, 2 (36), səh.53-61.
AUDIT 2022, 2 (36), pp. 53-61.

Date: 04/14/22 Time: 08:17
Sample: 2015S1 2020S2
Included observations: 12

Autocorrelation	Partial Correlation	AC	PAC	Q-Stat	Prob	
. ***	. ***	1	0.403	0.403	2.4753	0.116
. * .	. *** .	2	-0.184	-0.413	3.0459	0.218
. ** .	. .	3	-0.306	-0.050	4.7912	0.188
. *** .	. *** .	4	-0.427	-0.448	8.6218	0.071
. * .	. * .	5	-0.190	0.146	9.4872	0.091
. .	. *** .	6	0.021	-0.346	9.4994	0.147
. .	. * .	7	0.057	0.081	9.6084	0.212
. * .	. ** .	8	0.088	-0.327	9.9336	0.270
. .	. .	9	0.017	0.066	9.9492	0.355
. .	. ** .	10	0.004	-0.243	9.9504	0.445
. .	. .	11	0.018	0.049	10.006	0.530

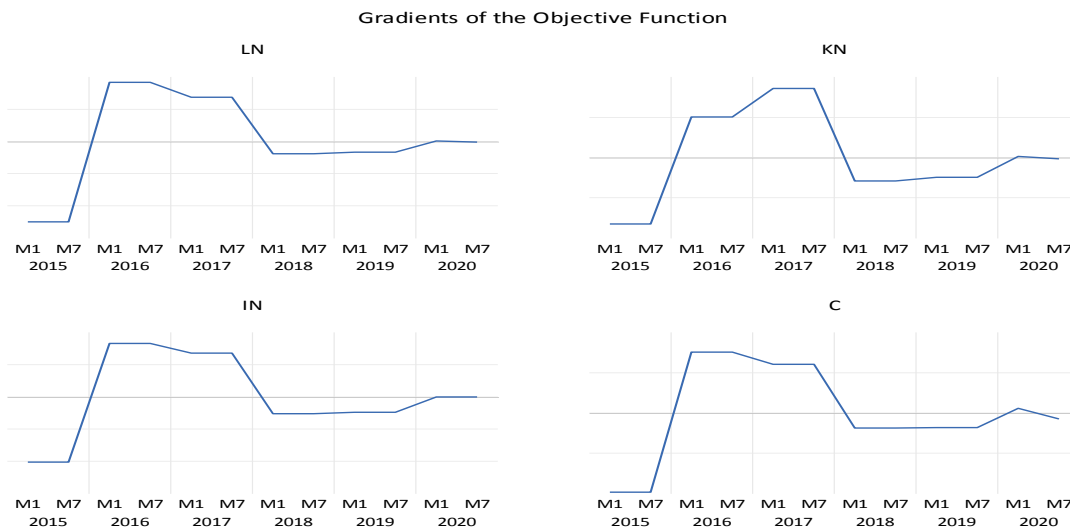
Mənbə. EViews-12 tətbiqi proqram paketində müəllif tərəfindən hesablanmışdır.

Cədvəldən görüldüyü kimi, avtokorrelyasiyanın nəticəsi modelin statistik xarakteristikalarına uyğundur.

EViews tətbiqi proqram paketinə əsasən 2017-2020-cu illərin 1-ci və 2-ci yarımillikləri üzrə ETLİ-nin təkmilləşdirilməsi üzrə əsas kapitala yönəldilən investisiyalar, ETLİ-nə çəkilən xərclər və iş və xidmətlərdən əldə olunan gəlir arasındakı asılılığın reqressiya analizininə əsasən sərbəst dəyişən və sərbəst həddin qradiyentlər üzrə dəyişməsi aşağıdakı kimi olacaqdır.

Qrafik 1.

2017-2020-cu illərin 1-ci və 2-ci yarımillikləri üzrə Neftqaz tikinti trestinin gəlir ETLİ ilə bağlı göstəricilərinin qradiyentlər üzrə dəyişməsi

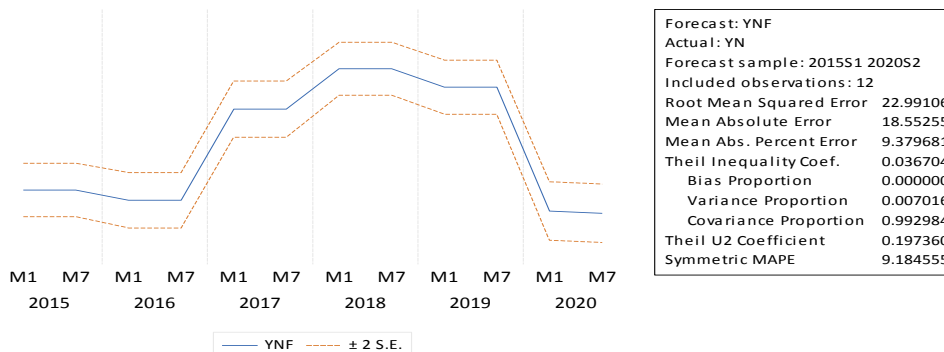

Mənbə. EViews-12 tətbiqi proqram paketinə əsasən müəllif tərəfindən (5) məlumatlarına əsasən hazırlanmışdır.

Eviews-12 tətbiqi proqram paketinə əsasən, Neftqaz tikinti trestində innovasiyaların tətbiqi ilə ümumi gəlirlərin illər üzrə qiymətləri və standart səhvləri, habelə tənliyin proqnoz məqsədi üçün istifadə edilməsinin bir sıra xarakteristikaları aşağıdakı qrafikdə göstərilmişdir.

Qrafik 2.

Neftqaz tikinti trestinin gəlir ETLİ ilə bağlı göstəricilərinin yarımilliklər üzrə qiymətləri, standart səhvləri və proqnoz xarakteristikaları.

Mənbə. EViews-12 tətbiqi proqram paketinə əsasən müəllif tərəfindən hazırlanmışdır.

Qeyd etmək lazımdır ki, qrafikdən istifadə edərək Neftqaz tikinti trestinin ETLİ-nin təkmilləşdirilməsinə yönəldilən investisiyaların illər üzrə proqnoz qiymətlərini də müəyyən etmək olar.

Tədqiqat nəticəsində yuxarıda (1) xətti rəqresiya tənliyi üçün sərbəst dəyişənin 1% dəyişməsi nəticəsində asılı dəyişənin neçə faiz dəyişməsini ifadə edən elastiklik əmsalını hesablamla səbəb amili hesabına nəticə amilinin neçə faiz dəyişəcəyini müəyyən etmək olar. Bu əmsal aşağıdakı düstura əsasən hesablanır [5, 6].

$$E = \frac{\alpha_i \times \bar{x}_i}{\bar{y}} \quad (3)$$

Burada, α_i yuxarıda göstərilən əlaqə tənliyinin əmsallarıdır. \bar{x} - tədqiq olunan dövrlər üzrə səbəb amillərinin hesab ortası, \bar{y} - tədqiq olunan dövrlər üzrə nəticə amilinin hesabi ortasıdır. Həmin göstəricilərə əsasən hesablanmış elastiklik əmsalları qurulmuş modelə görə aşağıdakı kimi olacaqdır:

$$E_{\text{əsas kapitala inv.}} = \frac{\alpha \times \bar{K}_n}{\bar{y}} = \frac{25,851 \times 260,6384}{125,356} = 0,925821$$

$$E_{\text{əmək haqqı xərcləri}} = \frac{\alpha \times \bar{L}_n}{\bar{y}} = \frac{0,839 \times 198,5464}{125,356} = 0,705262$$

$$E_{\text{ETLİ-nə çəkilən xərclər}} = \frac{\alpha \times \bar{I}_n}{\bar{y}} = \frac{1,263 \times 125,356}{125,356} = 0,445281$$

Aparılmış hesablamalar göstərir ki, Neftqaz tikinti trestinin ETLİ-nin təkmilləşdirilməsinə yönəldilən investisiyaların 1% artması, Neftqaz tikinti trestinin ümumi gəlirinin 0,926 % artmasına, əmək haqqı və ona bərabər olan ödənişlərin 1% artması, Neftqaz tikinti trestinin ümumi gəlirinin 0,705 % artmasına, ETLİ-nə çəkilən xərclərin 1% artması, Neftqaz tikinti trestinin ümumi gəlirinin 0,705 % artmasına səbəb olur.

Y E K U N

Aparılmış tədqiqat nəticəsində aşağıdakı nəticələr əldə edilmişdir:

- Eviews-12 tətbiqi proqram paketinə əsasən müəyyən müəyyən edilmişdir ki, Neftqaz-tikinti trestində əsas kapitalla yönəldilən investisiyaların dəyəri (K_n), əmək haqqı və ona bərabər olan ödənişlər (L_n), ETLİ-nə çəkilən xərclərlə (I_n), iş və xidmətlərdən əldə olunan gəlir (Y_n) arasında

$$Y_n = 0.839275673731 * L_n + 25.8511547012 * K_n + 1.26303329449 * I_n + 94.1338246611$$

reqresiya tənliyi ilə ifadə olunan yüksək xətti asılılıq vardır;

- Tədqiqat işində Neftqaztikinti trestində əsas kapitalla yönəldilən investisiyaların dəyəri (K_n), əmək haqqı və ona bərabər olan ödənişlər (L_n) və ETLİ-nə çəkilən xərclərlə (I_n) ifadə olunan üçamilli Kobba-Duglas tipli

$$Y_n = 1134,089 K_n^{25,851} \times L_n^{0,839} \times I_n^{1,263}$$

istehsal funksiyasını qurularaq modelin statistik əhəmiyyəti müəyyən edilmişdir.

- Eviews-12 tətbiqi proqram paketinə əsasən müəyyən edilmişdir ki, Neftqaz tikinti trestinin ETLİ-nin təkmilləşdirilməsinə yönəldilən investisiyaların 1% artması Neftqaz tikinti trestinin ümumi gəlirinin 0,926 % artmasına, əmək haqqı və ona bərabər olan ödənişlərin 1% artması Neftqaz tikinti trestinin ümumi gəlirinin 0,705 % artmasına, ETLİ-nə çəkilən xərclərin 1% artması Neftqaz tikinti trestinin ümumi gəlirinin 0,705 % artmasına gətirib çıxarır.

Ədəbiyyat siyahısı:

1. Hüseynova A.D. Elm və innovasiya fəaliyyəti: ölçmə və qiymətləndirmə, Bakı: TUNA, 2020, 374 s.
2. Yusifov E.F., Ramazanov M.K. Konfliktologiya. Dərslik. Bakı, 2018, 460s.
3. Наджафов З.М. Информационные системы в управлении инновационными проектами / III elmi-praktiki seminarın materialları. Bakı: Elm, 2008, s. 10-18.
4. Наджафов З.М. Концепция национальной инновационной системы (НИС) Азербайджанской Республики / Материалы I Международной научно-практической конференции, Баку: Элм, 2007, с. 8-13.
5. Yadigarov T.A. Əməliyyatlar tədqiqi və ekonometrik məsələlərin MS Excel və Eviews proqram paketlərində həlli: nəzəriyyə və praktika. Bakı-2020. 352 səh.
6. Yadigarov T.A. "Gömrük statistikasını və müasir informasiya texnologiyaları". (Monoqrafiya) Bakı, «Avropa» nəşriyyatı, 2020-520 səh.
7. Механизм взаимодействия субъектов инновационной деятельности на основе создания информационной интерактивной системы / Под ред. проф. М.А.Боровской. Таганрог: ТТИ ЮФУ, 2009, 203 с.
8. Микушева Т.Ю. Зарубежный опыт государственного регулирования инновационной деятельности / Труды шестой всероссийской научно-практической конференции, М., 2010, с. 86-90
9. <https://www.globalinnovationindex.org/Home> 178.
10. <https://www.theatlantic.com/magazine/archive/1945/07/a-s-we-may-think/303881/>
11. <https://www.unido.org/>
12. WWW.azstat.org.
13. <https://www.statista.com/study/70627/research-and-development-worldwide/>
14. SOKARIN neftqaz tikinti trestinin illik hesabatları.

Шарифли Исмаил Эльман оглу,
докторант,
Университет Одлар Юрду,
Email: IsmayilSharifli@gmail.com
© Шарифли И.Э., 2022

РОЛЬ ИННОВАЦИОННОГО УПРАВЛЕНИЯ В РАЗВИТИИ НЕФТЕГАЗОВОГО СЕКТОРА АЗЕРБАЙДЖАНА

Р Е З Ю М Е

Цель исследования - разработка соответствующих предложений путем оценки влияния производительности труда, стоимости основных фондов и оборотных средств предприятий на факторы, влияющие на реализацию товарной продукции, производимой предприятиями нефтяного машиностроения.

Методология исследования - основана на сравнительном и математическом статистическом анализе.

Значимость исследования – материал можно использовать как научный источник при эконометрической оценке факторов, влияющих на реализацию товарной продукции на предприятиях нефтяного машиностроения.

Результаты исследования - выявлены корреляционно-регрессионные зависимости между объемом продаж Нефтегазового строительного треста и производительностью труда, стоимостью основных фондов и оборотных средств нефтегазовых предприятий в Азербайджане и объемом продаж Нефтегазового строительного треста. Строительный трест рассчитан до 2030 года.

Оригинальность и научная новизна исследования - по данным комплекса прикладных программ Eviews произведена оценка факторов, влияющих на производство продукции предприятий на примере Нефтегазового строительного треста и выявлены тенденции развития товарных продаж.

Ключевые слова: инновации, заработная плата, технология, исследования, проект, модель, корреляция, регрессия, адекватность, прогноз.

Ismail Elman Sharifli,
Ph.D. Student,
Odlar Yurdu University,
Email: ismayilsharifli@gmail.com
© I.E. Sharifli, 2022

THE ROLE OF INNOVATION MANAGEMENT IN THE DEVELOPMENT OF AZERBAIJAN'S OIL AND GAS SECTOR

ABSTRACT

The purpose of the reseach - is to develop appropriate proposals by assessing the impact of labor productivity, value of fixed assets and working capital of enterprises on the factors affecting the sale of marketable products produced by oil engineering enterprises.

The methodology of the reseach - is based on comparative and mathematical statistical analysis.

The practical importance of the research - it can be used as a scientific source in the econometric assessment of the factors influencing the sale of commodity production in oil engineering enterprises.

The results of the research - correlation-regression relations between the sales output of the Oil and Gas Construction Trust and labor productivity, value of fixed assets and working capital of oil and gas enterprises in Azerbaijan were identified and the sales volume of the Oil and Gas Construction Trust is projected until 2030.

The originality and scientific novelty of the research - according to the Eviews application software package, the factors influencing the production of enterprises in the example of the Oil and Gas Construction Trust were assessed and the development trends of commodity sales were identified.

Keywords: innovation, salary, technology, research, project, model, correlation, regression, adequacy, forecast.

Məqalə redaksiyaya daxil olmuşdur:
25.04.2022
Təkrar işləməyə göndərilmişdir:
29.04.2022
Çapa qəbul olunmuşdur: 03.05.2022

Дата поступления статьи в редакцию: 25.04.2022
Отправлено на повторную обработку: 29.04.2022
Принято к печати: 03.05.2022

The date of the admission of the article to the editorial office: 25.04.2022
Send for reprocessing: 29.04.2022
Accepted for publication: 03.05.2022